

Två systrar : bild ur lifvet

Wallensteen, Nanna,

82 A a 263/23

National Library
of Sweden

Två systrar.

Bild ur lifvet.
(Eftertryck förbjudes.)

Nära en half mil från byn ligger Björksta, den vackra egendom, som mina gamla ungdomsvänner flickorna Kalling äga och bebo. Jag var stadd på besök till dem och vandrade raskt vägen fram mellan hängbjörkar och aspar, ekar och jättelika mörkgröna oxelträd. Snart var jag vid målet, öppnade inkörsporten och steg in i den stora vackra välskötta fruktträdgården.

Jag gick upp för den breda slingrande gången, som förde fram till det stora, hvitmålade gamla huset, hvilket låg till hälften doldt bland körsbärsträd och syrenhäckar, plommonträd och gamla ärevärdiga aplar. En bäck rann porlande genom trädgården, en liten brygga förde deröfver, och vid stränderna växte hela knippen af jättelika, klarblå förgätmigej.

Den förste, som välkomnade mig var en stor, svart välfödd gårdvar, hvilken långsamt rullade mig till mötes, följd af sina matmödrar, ett par kraftigt byggda, raska och hurtiga damer i stora bredskyggiga sommarhattar, ljusa blusar och mörka kjolar, hvilka, praktiskt nog, räckte dem till fotknölen.

De voro något öfver medelåldern, men sågo betydligt yngre ut med sina smärta, raka figurer, sin blomstrande friska hy, sitt glada ungdomliga ansigtsuttryck och sin lätta raska gång.

— Välkommen! Välkommen! ropade de vänligt till mig och förde mig in i huset.

Här stod middagsbordet dukadt i den ljusa lilla trädgårdssalen, hvars fönster voro fullsatta af blommande växter, och hvars gammaldags hemtrefliga prägel skänkte en känsla af ro och välbefinnande. — Vi slogo oss ned vid bordet och jag lät mig den enkla men goda anrättningen väl smaka: färsk potatis, stufvade ärtskidor och bräckt skinka samt hembrygdt öl, gräddmjölk, hembakta bakelser samt syltade krusbär af årets och trädgårdens skörd.

Efter middagen satte sig Louise och Helena vid min sida i lilla förmaket innanför salen, och vi började språka om hvad allt de långa åren burit med sig sedan vi sist träffades.

— Huru är det möjligt att ni kunna ha det så präktigt, så lugnt och oberoende? — frågade jag snart.

— Jo, det skall du straxt få reda på — om du vill — svarade Louise, den äldsta.

— Visst vill jag, berätta bara!

— Jo, som du vet var gården långt ifrån skuldfri, när föräldrarna dogo. Genom sjukdom, olyckshändelser och missväxtår hade det gått betydligt tillbaka för gamle far, som länge var klen och inte kunde sköta jordbruket som det behöfdes.

— Och inte fingo vi hjälpa till heller — inföll Helena, knappast kratta gården en gång. Nej, sådant arbete anstod inte embetsmannadöttrar, påstod pappa, som hade gamla tiders åsigtter och fördomar.

Louise log och fortsatte:

— Men annat fingo vi dock veta af, sedan vi blifvit lemnade ensamma. Vi hade blott ett val: antingen att gå från gård och grund eller också att taga ordentligt itu på allvar och börja arbeta själfva med att sköta gården, ty arbetsfolk och tjenare hade vi naturligtvis inte råd att leja.

— Men, kära flickor, hur gick det? Hur kunde ni? — frågade jag intresserad.

— Åjo, det gick utmärkt, bättre än vi någonsin vågat hoppas. I början blefvo vi nog litet trötta af det ovana arbetet, ty vi hade ju blott setat inne, vi, som alla andra unga flickor och gjort fina handarbeten, spelat piano, läst romaner samt för syns skull haft hvar sin s. k. hushållsvecka. Men snart nog fattade vi ett sådant levande intresse för vårt nya verksamhetsfält och gladdes åt hvarje nytt steg till det bättre, och hvarje framgång sporrade oss till allt större ansträngningar.

— Bli' ni inte trötta nu då?

— Nej, visst inte! Vi känna oss deremot trötta och olustiga, då vi gått inomhus en hel dag. Men du vill kanske ha en liten lista på de olika arbeten vi med blotta hjälpen af en gammal klen dräng och en dito jungfru uträtta här på Björksta år efter år?

— Ja, tala om det för mig, kära flickor, bad jag dem, och de berättade för mig om sin gård och sig själfva.

— Björksta utgör $\frac{1}{2}$ hemman, med 200 tunnland åker och skog, föder 10 å 12 nötkreatur och 2 hästar. Vi ha, som sagdt, blott en dräng och en piga samt leja någon gång under brådaste tiden några dagsverkare. Af våra kor få vi cirka 40 å 50 liter mjölk dagligen. Vi ha köpt oss en de Laval's separator för 100 kronor och en kärna för 50. Separatorn sköta vi själfva, gamla Mari drar kärnan. Smöret får drängen resa ned och sälja till en handlande i byn en gång i veckan, och få vi der sommartiden 1: 50 pr kilo, vintertiden 2 kr.

— I år har Louise sått 12 tunnor säd — inföll Helena — för hon tyckte det gick så smått för gamle Lasse, så hon åtog sig äfven det arbetet. Ja, vi ska' sedan gå ut och se på både hafren och kornet, så får du se om hon haft tur med sig.

— När vi tröska på hösten — fortfor Louise — matar en af oss tröskverket och en kör hästarne. När drängen är borta eller ute i annat arbete hugga vi veden och köra ibland också hem den ur skogen. Och du må tro, att vi nyss lyckats få sälja en del af vår skog för 7,000 kronor. Vi ha ändå qvar mycket mer än till årslångt husbehof.

— Ja, vet du, syster Louise har ett år t. o. m. stått och knackat sten och lagat vårt vägstycke, ty vi visste att det annars inte blef ordentligt gjort, utan att vi skulle få plikta som förr en gång, då en liknöjd och oduglig dräng skulle göra det.

— Så har jag kört snöplogen en vinter — berättade Louise — kört ut kalk och spridt den på åkrarne. Vi ha varit med om att sätta och taga upp potatisen, vi ha' gärdslat gärdsgårdar, vi ha hjälpt till med höbergningen samt i skördetiden tagit upp säden på fälten, och biträdt med att köra in den också.

— Louise brukar laga selarne, sätta in glas i fönsterrutor, snickra och mura också, och vi ha hjälpts åt att tapetsera och måla alla rummen härnere. I våras hvitlimmade Louise alla taken, men då blef hon allt bra yr i mössan, påstod hon.

Jag såg beundrande på Louise, som jag visste hade tyllt 60 år, och sade att det hade hon rättighet att blifva.

— Helena sköter hushållet, lagar maten, bakar, tvättar, skurar och diskar. Våra hvardagskläder sy vi själfva. Ja, den här blusen sydde jag i går qväll, sedan jag slutat mitt arbete deruti — sade Louise och log förnöjd.

— Trädgården hjälpas vi åt att sköta och det arbetet anse vi blott som en liten förströelse.

Jag såg ut på den vidsträckt trädgården med dess välskötta frodiga köksväxter, väl skyfflade gångar, de vackra jemnklipta häckarne — och häpnade.

— Ja, hvad tycker du väl — utbrast Louise — inte kunde vi väl för en 20 år sen anat, att vi dugde till såpass! Men nu är gården vår, skuldfri, utom ett litet hypotek, som står qvar. Vi känna oss så förnöjda och glada, äro så friska och krya. Tid eller råd till vidare sällskapslif ha vi deremot inte. Hvarje söndag spanna vi för Perla och kuska af ned till kyrkan samt hemta vår post och fara så hem igen. Under de långa vinterqvällarne är läsning vår enda förströelse, men vi tycka mest om en glad och uppfriskande lektyr. Sorgliga och dystra historier göra oss bara nedstämda, och vi behöfva så väl vara vid friskt mod under den tunga arbetsdagen.

— Ja, svårt ha vi allt haft det ett par gånger under förra året, sade Helena med en liten suck, först på hösten bröt Louise sitt ben, då hon skulle hoppa öfver en stengärdsgård. Då fick hon hålla sig inne några veckor och det kostade allt på stora syster. Men du må inte tro, att hon hade ro att sitta stilla, tills benet var läkt ordentligt. Nej då, en vacker dag arbetade jag ute på trädan, och då fick jag till min häpnad och förskräckelse se henne komma hoppande och linkande med två käppar, och medan hon sen stod stödd och hängde på den ena käppen hjälpte hon till och bearbetade och slog itu jordklimparne med den andra.

— Ja, jag kunde väl inte vara överksam, då jag såg hur Helena sträfvade — sade Louise och hennes klara blå ögon strålade varmt mot den yngre system.

— Den andra gången vi hade otur var nu i vintras, då vår präktiga häst blef sjuk och dog. Han var värd minst 350 kr. och vi hade den inte försäkrad, tyvärr. Men sådana olyckshändelser äro inte sällsynta för jordbrukarn. Dock lär det oss en annan gång att försäkra våra hästar.

— På trädgården förtjena vi allt litet pengar genom att sälja bär och frukt nere i byn. Säd och potatis deremot odla vi inte mer än hvad vi själfva behöfva på gården till folk och kreatur. Men det är vackert så, att vi kunna årligt försörja oss på vårt lilla landtbruk och inte behöfva ligga släktingar eller andra menniskor till last, utan känna oss fullkomligt oberoende. Och när vi inte orka arbeta längre, då skall vår lille systersoa komma hit och öfvertaga gården, och då ska de gamla mostrarna flytta upp i öfre våningen och hvila på sina lagrar — sade Helena skrattande.

— Ja, det kunna ni i sanning ha' rättighet till, såsom ni sträfvat, utbrast jag och tillade med värma: Ni äro en heder för den svenska qvinnan, som befinner sig i samma belägenhet, i samma val som ni, att antingen gå från gård och grund eller och själfva gripa verket an och sköta den arfvedel ni fått: den fäderneärfda torfvan.

Heder åt dylika qvinnor!

Nanna Wallensteen.

Uppsala 1901

